

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen

Grundskolans årskurser 7-9

Rapport efter tematisk tillsyn

Diarienummer: 2024:6721

Tematisk tillsyn

Tematisk tillsyn är en inspektionsform där Skolinspektionen detaljerat och systematiskt granskar ett utvalt område för att kontrollera att verksamheter uppfyller gällande författningskrav. Området är utvalt efter en riskanalys. De granskade verksamheterna får enskild återkoppling i form av beslut och som regel presenteras även resultaten i en rapport. Rapporten baseras på verksamheterna som har granskats, och kan inte ge en nationell bild av det aktuella området.

Utgångspunkten för en tematisk tillsyn är alla barns och elevers lika rätt till en god utbildning i en trygg miljö.

Citera gärna Skolinspektionens rapporter, men kom ihåg att uppge källa: Skolinspektionen, rapportens namn och år.

Skolinspektionen, Tematisk tillsyn 2025

Diarienummer: SI 2024:6721

ISBN 978-91-990274-2-5

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Brister har konstaterats på 36 av 60 granskade skolor	5
På 22 av 60 skolor ägnar sig eleverna åt otillåten användning av digitala enheter	5
På 29 av de 60 skolorna finns brister i rutinerna för hantering av omhändertagande av elevernas digitala enheter	6
Utbredd otillåten användning av skolans digitala enheter på de skolor som ingått i tillsynen.....	6
Inledning	7
Därför har Skolinspektionen genomfört tillsynen	7
Rättslig reglering.....	9
Elevernas användning av digitala enheter i undervisningen	9
Skolornas rutiner för hanteringen av omhändertagande av digitala enheter	9
Syfte och inriktning.....	9
Tillsynens genomförande	9
Det här visar tillsynen	11
Brister på fler än hälften av de 60 granskade skolorna	11
Otillåten användning av digitala enheter i undervisningen på mer än var tredje granskad skola.....	11
På hälften av skolorna finns det brister kopplat till rutinen för hantering av omhändertagande av digitala enheter	13
Andra iakttagelser	15
Fler än hälften av skolorna har beslut om att samla in mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid skoldagens början.....	15
Under en majoritet av de observerade lektionerna används digitala enheter i undervisningen	15
Avslutande kommentar	17
Skolor med rutiner för insamling av digitala enheter har lägre grad av otillåten användning	17

Vanligast med otillåten användning på digitala enheter som skolan försett eleverna med.....	17
Skolornas digitala enheter saknar ofta begräsningar	18
Ökad risk för otillåten användning vid eget arbete och under lektioner där digitala enheter används	19
Referenser	20
Bilagor	21
Bilaga 1 Granskade verksamheter	21
Bilaga 2 Antal observerade lektioner per ämne och antal lektioner per ämne där otillåten användning förekommer	23

Sammanfattning

Skolinspektionen har granskat elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen. Granskningen har också omfattat skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av digitala enheter. Över hälften av de 60 granskade skolorna uppfyller inte författningarnas krav.

Den 1 augusti 2022 infördes nya bestämmelser i skollagen (2010:800) som bland annat ökade lärares och rektorers möjlighet att begränsa elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning under lektionstid. Myndigheten har vid tidigare inspektioner konstaterat brister både gällande hur mobiltelefoner används i undervisningen och när det gäller skriftliga rutiner för att omhänderta elevers mobiltelefoner.

I den här tematiska tillsynen har Skolinspektionen granskat två områden. Det första handlar om ifall elevernas användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen sker i enlighet med skollagens krav. Vi har även kontrollerat om det finns en skriftlig rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som är beslutad av rektorn. I rapporten redovisar vi den tematiska tillsynens samlade resultat. Rapporten avser inte att ge en nationellt representativ bild utan bygger på det myndigheten uppmärksammat på de 60 skolor, med årskurserna 7–9, som omfattats av granskningen. Granskningen har genomförts genom oanmälda besök.

Brister har konstaterats på 36 av 60 granskade skolor

Sammantaget visar den tematiska tillsynen att över hälften av skolorna inte lever upp till författningarnas krav inom ett eller båda av de granskade områdena.

På 21 av de 36 skolor som har konstaterade brister har Skolinspektionen identifierat brister inom ett av tillsynens båda områden, och på 15 skolor har brister identifierats inom båda områdena.

På 22 av 60 skolor ägnar sig eleverna åt otillåten användning av digitala enheter

Vid drygt en tredjedel av de skolor som ingått i tillsynen förekommer otillåten användning av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning, vilket innebär att användningen inte sker enligt lärarens instruktioner.

På samtliga av dessa 22 skolor är det på de digitala enheter som skolan försett eleverna med som den otillåtna användningen sker. På 13 skolor

förekommer även otillåten användning av mobiltelefoner. Vanligast är att eleverna spelar spel.

På 29 av de 60 skolorna finns brister i rutinerna för hantering av omhändertagande av elevernas digitala enheter

På 20 av de 60 skolor som ingått i tillsynen saknas skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av elevernas digitala enheter helt. På 9 skolor finns skriftliga rutiner som Skolinspektionen bedömt är bristfälliga. Av de skriftliga rutinerna för hantering av omhändertagande bör framgå hur omhändertagande av utrustningen ska gå till, hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamling av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas.¹ På de skolor som har bristfälliga rutiner finns i regel brister i alla ovan nämnda delar.

Utbredd otillåten användning av skolans digitala enheter på de skolor som ingått i tillsynen

Skolinspektionen ser allvarligt på omfattningen av den otillåtna användningen av de digitala enheter som skolorna försett eleverna med. Att samla in mobiltelefoner förhindrar inte att elever använder andra digitala verktyg på ett otillåtet sätt. I granskningen har vi endast fått enstaka exempel på att det finns tekniska begränsningar i vad elever kan göra på skolans digitala verktyg.

I granskningen ser vi ett mönster som tyder på att den otillåtna användningen av digitala enheter är mindre vanligt förekommande på de skolor där det finns skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av dessa.

Rektorn får besluta om att samla in mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid skoldagens början. I denna tillsyn har inte sådana beslut bedömts, men en kartläggande fråga har ställts om beslut finns. Vi ser i granskningen att brister inom tillsynen är vanligare på skolor där rektor inte beslutar att samla in utrustningen vid skoldagens början. Ovanstående gäller den otillåtna användningen av såväl mobiltelefoner som övrig elektronisk kommunikationsutrustning.

¹ Prop. 2021/22:160, *Skolans arbete med trygghet och studiero*, s. 235.

Inledning

I denna tematiska tillsyn har Skolinspektionen granskat att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast används i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Skolinspektionen har även kontrollerat att det finns skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutats av rektorn.

Granskningen omfattar 60 skolor med årskurserna 7–9. Totalt har 221 lektionsobservationer genomförts, och i samband med dessa har samtal hållits med berörd personal. Förutom att redovisa vad tillsynen visar har även andra iakttagelser som gjorts vid lektionsobservationerna sammanställts.

Därför har Skolinspektionen genomfört tillsynen

Frågan om användning av mobiltelefoner är en het fråga, inte minst på skolor och i den skolpolitiska debatten. Den 1 augusti 2022 infördes nya bestämmelser i skollagen som bland annat ökade lärares och rektorers möjlighet att begränsa elevers användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning under lektionstid.²

I propositionen som föregick bestämmelserna framhålls att även om det finns olika åsikter om på vilket sätt mobiltelefoner påverkar kunskapsresultaten i skolan är det tydligt att mobiltelefoner kan utgöra ett störningsmoment som påverkar elevers koncentration. Utifrån detta är det viktigt att begränsa allt som kan utgöra en störning i undervisningen och ge eleverna bästa möjliga förutsättningar till lärande och studiero.³

Uppfattningen om mobiltelefoner i skolan som ett verktyg för lärande eller som ett störningsmoment går isär, det framgår bland annat av förarbetena till de bestämmelser som den här tematiska tillsynen avser.⁴

I förarbetena lyfts att det finns studier som visar att elever ofta ser mobiltelefoner bland annat som ett stöd i skolarbetet medan lärare i större utsträckning ser mobilen som ett störningsmoment. För lärare kan det vara svårt att avgöra om en elev använder mobilen till skolarbetet eller för ett privat ändamål. Ett exempel som belyser när mobiltelefoner riskerar att störa elevers fokus är i situationer där elever inte kommer vidare i skolarbetet, eller måste invänta lärarens hjälp för att komma vidare. Om de då använder mobilen som distraktionsmedel kan de sedan få svårt att återgå till undervisningen.⁵

Det finns forskning och erfarenheter från andra länder som pekar på att det i en undervisningssituation kan finnas tillfällen då lärare anser att det kan

² 5 kap. 4 a–e §§ skollagen.

³ Prop. 2021/22:160, s. 96.

⁴ Prop. 2021/22:160, s. 95 f. och Ds 2021:13, *Nationell plan för trygghet och studiero*, s. 175 f.

⁵ Prop. 2021/22:160, s. 95 f.

främja lärandet om eleverna använder en mobiltelefon. Det kan till exempel handla om att göra en digital omröstning, söka information eller att fotografera något till en uppgift. Dock betonas att läraren inte ska behöva konkurrera med mobiltelefonerna om elevernas uppmärksamhet. Lärare ska inte heller behöva använda undervisningstid till att argumentera med elever om hur de använder sina mobiltelefoner och om de ska anses vara störande eller inte.⁶

Den forskning som refereras i förarbetena indikerar att lågpresterande elever presterar något bättre om det råder mobilförbud i skolan, medan högpresterande elever lyckas lika bra i en skolmiljö med mobiltelefoner som i en skolmiljö utan.⁷

Av en OECD-rapport framgår att nästan var tredje elev blir distraherad av mobiltelefoner eller andra digitala enheter under matematiklektionerna och att eleverna i Sverige ligger över snittet i OECD. De elever som störs av egen eller andras mobilanvändning presterar sämre på Pisa-provet i matematik än de som uppger att de inte blir störda. OECD:s rapport tyder också på att måttlig användning av digitala enheter i sig inte är skadligt, och till och med kan vara positivt för ökat lärande. Det är överanvändning eller missbruk av digitala enheter som har en negativ påverkan på elevernas lärande.⁸

Användningen av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i de obligatoriska skolformerna utreds fortsatt. Regeringen har gett såväl OECD⁹ som Skolverket¹⁰ uppdrag som rör området. Hösten 2024 tillsattes en utredning om att reglera elektronisk kommunikationsutrustning i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet.¹¹ Våren 2025 redovisade utredningen ett förslag om att ett nationellt mobilförbud ska införas genom en revidering av den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 4 d § skollagen.¹²

Skolinspektionen har vid tidigare inspektioner konstaterat brister både gällande hur mobiltelefoner används i undervisningen, och när det gäller rutiner för att omhänderta elevers mobiltelefoner. De har främst konstaterats inom tillsynsformen planerad tillsyn men även inom riktad tillsyn.

⁶ Ds 2021:13, *Nationell plan för trygghet och studiero*, s. 184.

⁷ Prop. 2021/22:160, s. 96.

⁸ OECD (2024): *PISA in Focus. Managing screen time: how to protect and equip students against distraction*.

⁹ [OECD ska analysera Sveriges kunskapstapp i senaste PISA - Regeringen.se](#)

¹⁰ Dnr. U2024/01728. [U2024_01728 Uppdrag att undersöka användning av digitala enheter i skolan och fritidshemmet.pdf \(skolverket.se\)](#)

¹¹ Dnr. U2024/02039. [Uppdrag att utreda en reglering om elektronisk kommunikationsutrustning i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet - Regeringen.se](#).

¹² Ds 2025:9, *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet*.

Rättslig reglering

Denna sammanfattning av den rättsliga reglering som ligger till grund för tillsynen fokuserar på de delar som varit tillämpliga.

Elevernas användning av digitala enheter i undervisningen

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att det i undervisningen enbart får förekomma användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som:

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd.

Vidare framgår det av bestämmelsen att rektorn eller en lärare får tillåta en elev att använda digitala enheter även i andra fall, om det finns särskilda skäl. Av förarbeten till skollagen framgår att det till exempel kan handla om att en elev behöver ha tillgång till sin mobiltelefon för att kunna bli nådd vid en viss tidpunkt av familje- eller hälsoskäl.¹³

Skolornas rutiner för hanteringen av omhändertagande av digitala enheter

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att alla skolor ska ha skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det är rektorn som beslutar om sådana rutiner.

Av förarbeten till skollagen framgår att det av rutinerna bör framgå hur omhändertagandet av de digitala enheterna ska gå till, hur föremålen ska förvaras och hur insamling av utrustningen ska gå till så att det är tydligt till vem varje enhet ska återlämnas. Det ska inte finnas någon osäkerhet om ett föremål har omhändertagits eller om det har lämnats tillbaka.¹⁴

Syfte och inriktning

Det övergripande syftet med den tematiska tillsynen har varit att granska om användningen av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen sker i enlighet med regleringen. Vi har även kontrollerat om det finns en rutin för hantering av omhändertagandet av elevers mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som är beslutad av rektorn.

Tillsynens genomförande

Den tematiska tillsynen omfattar årskurserna 7–9. I tillsynen har sammanlagt 60 skolor av varierande storlek, och som är belägna i olika delar av landet granskats. Av de skolor som ingått i granskningen har 50

¹³ Prop. 2021/22:160, s. 231.

¹⁴ Prop. 2021/22:160, s. 235.

kommunal huvudman och 10 har enskild huvudman (en förteckning över skolor och huvudmän finns i bilaga 1).

Tillsynen har genomförts genom oanmälda skolbesök under perioden januari till februari 2025. I samband med besöken har Skolinspektionen inhämtat dokumentation i form av rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, skolenhetens ordningsregler och elevscheman.

Utifrån elevernas scheman har utredarna valt ut lektioner att observera. Sammanlagt har 221 lektioner observerats (drygt 202 klocktimmar). Det innebär att i genomsnitt har 3 timmar och 23 minuters undervisningstid per skola observerats. I anknytning till de observerade lektionerna har utredarna genomfört ett samtal med ansvarig lärare. I samband med besöket har utredarna även intervjuat rektorn.

Begreppsförklaring

I rapporten används begreppet "digitala enheter" för mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning sammantaget.

"Annan elektronisk kommunikationsutrustning" som har observerats i den tematiska tillsynen har utgjorts av surfplattor och datorer. Dessa har skolorna försett eleverna med.

När elever använder mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning på ett sätt som inte sker i enlighet med skollagens krav används ibland begreppet "otillåten användning" i rapporten.

Det här visar tillsynen

Här redovisas det samlade resultatet från den tematiska tillsynen.

I en tematisk tillsyn granskar Skolinspektionen att den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra författningar. Tematisk tillsyn resulterar i bedömningar av om det finns brister i förhållande till krav i författningarna eller inte. Redovisningen i den här delen av rapporten fokuserar på de brister som Skolinspektionen har konstaterat, och ger exempel på vad de består i. Iakttagelserna avser här alltså skolor där vi konstaterat brist.

De brister som har identifierats redovisas uppdelat i två avsnitt. I det första avsnittet beskrivs vilka brister som identifierats som har med elevernas otillåtna användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen att göra. I det andra avsnittet redogörs för de brister som har identifierats gällande skolans skriftliga rutiner för hantering av omhändertagandet av elevers mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Brister på fler än hälften av de 60 granskade skolorna

Skolinspektionen har konstaterat att 36 av de 60 granskade skolorna har brister i förhållande till minst ett av de två områden som granskats. Sammanlagt har 51 brister konstaterats vid dessa 36 skolor. På 15 av skolorna finns brister både vad gäller elevernas användning av digitala enheter och skolans skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av digitala enheter.

Tabell 1. Typ av brist och antal skolor med bristen

Typ av brist	Antal skolor
Användning av digitala enheter	22
Skriftlig rutin för hantering av omhändertagande	29
Totalt antal brister fördelade på 36 skolor	51

Otillåten användning av digitala enheter i undervisningen på mer än var tredje granskad skola

Tillsynen visar att drygt en tredjedel av de granskade skolorna har brister i förhållande till vad författningarna anger om användning av digitala enheter i undervisningen (se tabell 1). Det betyder att det på dessa skolor förekommer användning av digitala enheter som inte följer lärarens instruktion.

Vanligast med otillåten användning på skolans digitala enheter

I samtliga fall där det förekommer brister kopplat till elevernas användning (22 skolor) använder elever de datorer eller surfplattor som skolan försett

eleverna med utan att följa lärarens instruktioner. På 13 av dessa 22 skolor förekommer även otillåten användning av mobiltelefoner. Det finns inget exempel på skolor där elever endast använder mobiltelefoner på ett otillåtet sätt.

Spel på digitala enheter som skolan tillhandahållit är vanligast

Vid en tredjedel av de granskade skolorna finns elever som använder digitala enheter på ett sätt som inte följer lärarens instruktioner. En sammanställning över Skolinspektionens observationer av vad den otillåtna användningen består i visar på en stor bredd av icke undervisningsrelaterade aktiviteter.

Allra vanligast är att eleverna spelar spel. På skolorna i granskningen är det ungefär dubbelt så vanligt som de näst vanligaste aktiviteterna, vilka är att titta på film respektive söka information. Informationssökningar görs bland annat om kändisar, fordon, shopping och kläder. Det är också vanligt att elever nyttjar digitala enheter, både datorer och surfplattor som skolan försett dem med och egna mobiltelefoner, till att använda sociala medier.

De vanligast förekommande otillåtna aktiviteterna saknar koppling till skolarbete och undervisning men det finns enstaka exempel på att elever otillåtet använder sig av digitala enheter för skolrelaterade aktiviteter. Det handlar exempelvis om att titta på scheman eller på klasslistor. Det förekommer också att elever arbetar med uppgifter som hör till andra ämnen än den aktuella lektionen. I ett fall använder en elev ett AI-verktyg för att framställa en text, vilket inte är enligt lärarens instruktion.

Vid några av de observerade lektionerna lyssnar elever på musik, chattar eller fotograferar trots att läraren inte gett instruktioner om detta. I ett fall tar en elev del av pornografiskt material. Sammanfattningsvis ägnar sig eleverna åt en stor bredd av otillåtna aktiviteter men det är tydligt att den absoluta majoriteten av otillåten användning handlar om att spela spel, se på film, söka information och använda sociala medier.

Majoriteten av dessa aktiviteter sker enskilt och på digitala enheter som skolan har försett eleverna med. Inspektörernas observationer tyder på att den otillåtna användningen främst påverkar studieron hos de elever som ägnar sig åt den, även om det förekommer att även andra elever blir störda.

Av några intervjuer har det framkommit enstaka exempel där lärare eller rektorer uttryckligen säger att det finns begränsningar kring vad elever kan göra på skolans datorer eller surfplattor. I förekommande fall handlar det om en särskild mjukvara för att övervaka och kontrollera elevernas användning av skolans digitala verktyg.

Otillåten användning förekommer oftast vid eget arbete

Den samlade bilden utifrån de observationer som gjorts är att otillåten användning förekommer i mindre utsträckning när läraren bedriver aktiv

undervisning än när eleverna arbetar med olika uppgifter på egen hand, i par eller i grupp.

Under lektionsobservationerna har Skolinspektionen noterat vid vilken typ av lektionsaktiviteter som mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning har använts på ett otillåtet sätt.

Våra observationer visar att den otillåtna användningen är vanligast under de delar av lektionen när eleverna bedriver eget arbete. Det förekommer också flera fall av otillåten användning av digitala enheter vid par- och grupparbeten samt vid övergångar mellan olika lektionsaktiviteter.

På hälften av skolorna finns det brister kopplat till rutinen för hantering av omhändertagande av digitala enheter

Den tematiska tillsynen visar att det på ungefär hälften av de granskade skolorna finns brister i förhållande till skollagens bestämmelser om skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. På 20 av de granskade skolorna saknas sådana rutiner och på 9 av skolorna finns rutiner som inte motsvarar lagkraven.

Rutiner för hantering av omhändertagande bör innehålla information om hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte finnas någon osäkerhet om ett föremål har omhändertagits eller om det har lämnats tillbaka.¹⁵ Flertalet skolor med konstaterad brist i rutinerna har brist i alla ovan beskrivna delar. En skola har skriftliga rutiner som lever upp till författningarnas krav för en årskurs men det finns brister i de skriftliga rutinerna för övriga årskurser.

Otillåten användning vanligare på skolor med bristande skriftliga rutiner

Den otillåtna användningen av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning är betydligt vanligare på skolor som har bristande skriftliga rutiner. Granskningen visar att det på 15 av de 29 skolor som saknar eller har bristande skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, förekommer otillåten användning av dessa. Det kan jämföras med att otillåten användning av digitala enheter förekommer på 7 av de 31 skolor som har skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av digitala enheter som lever upp till skollagens krav.

Den otillåtna användningen av elevernas mobiltelefoner är också betydligt vanligare på skolor som har brister som rör skriftliga rutiner. På 10 av dessa skolor förekommer otillåten användning av mobiltelefoner jämfört

¹⁵ Prop. 2021/22:160, s. 235.

med att otillåten användning av mobiltelefoner förekommer på 3 av skolorna med skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av digitala enheter som lever upp till det som författningarna anger.

Andra iakttagelser

I detta avsnitt ges en sammanfattande beskrivning av övrig information som har framkommit genom denna tematiska tillsyn och under lektionsobservationerna. Underlaget för nedan beskrivna iakttagelser utgörs av intervjusvar och observationer från samtliga skolbesök, oavsett om besöket resulterade i en konstaterad brist eller inte. Uppgifterna har inte bedömts inom ramen för denna tematiska tillsyn.

Fler än hälften av skolorna har beslut om att samla in mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid skoldagens början

Enligt 5 kap. 4 d § skollagen får en rektor i grundskolan besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början för att förebygga störningar i undervisningen.

I granskningen har frågan om skolorna har sådana beslut ställts till rektorn i ett kartläggande syfte, men detta har inte ingått i Skolinspektionens bedömning. På 33 av de 60 granskade skolorna finns enligt intervjuerna ett beslut från rektorn som anger att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid skoldagens början.

15 av dessa 33 skolor har bedömts ha brister i tillsynen, och på skolor där motsvarande beslut saknas har brister konstaterats på 21 av 27 skolor. Det talar för att brister är vanligare på skolor där det inte finns beslut om att samla in utrustningen vid skoldagens början.

Under en majoritet av de observerade lektionerna används digitala enheter i undervisningen

Under tre av fyra observerade lektioner används digitala enheter som ett verktyg i undervisningen. Allra vanligast är att eleverna använder datorer även om surfplattor också förekommer i stor utsträckning. Under 17 av 221 observerade lektioner tillåts eleverna använda mobiltelefonerna som ett verktyg i undervisningen. Vid 59 lektioner, vilket utgör ungefär var fjärde observerad lektion, används inga digitala enheter alls i undervisningen.

I undervisningen använder eleverna digitala enheter främst för att söka information, skriva olika typer av texter, genomföra digitala quiz och arbeta enskilt i olika lärplattformar. Vidare används de digitala enheterna som ett sätt att ge stöd eller som ett hjälpmedel, såsom översättningsappar. Det förekommer också att elever ges möjligheten att lyssna på musik som stöd för koncentrationen.

En mindre del av användningen innefattar återkoppling på uppgifter, samarbetsformer i grupp- och pararbete samt till att ge elever tillgång till lärarinstruktioner via digitala plattformar. Slutligen, i samma omfattning,

används digitala enheter även för att ta del av och skapa bild och rörlig bild, vilket innefattar att titta på faktafilmer och dokumentera genom fotografering.¹⁶

¹⁶ Sammanställningen över vad elevernas tillåtna användning av digitala enheter består av bygger på fritextsvar som utredarna rapporterat in i samband med skolbesöken. Dessa har lästs och tematiskt analyserats.

Avslutande kommentar

I denna avslutande kommentar för vi resonemang med utgångspunkt i tillsynsresultaten och övrig information som inhämtats genom lektionsobservationer och samtal med berörd personal. Den tematiska tillsynen har omfattat 60 verksamheter där vi har fokuserat på årskurs 7–9. Resultaten avser de granskade skolorna och ger inte en nationell bild av det granskade området, resultaten kan därför inte generaliseras

Skolor med rutiner för insamling av digitala enheter har lägre grad av otillåten användning

Under hösten 2024 tillsattes en utredning med uppdrag att ta fram förslag på hur en reglering om daglig insamling av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning kan utformas när det gäller de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet.¹⁷ Under hösten 2024 genomförde utredningen en enkätundersökning riktad till samtliga rektorer i de obligatoriska skolformerna. Av enkätundersökningen framgår att 8 av 10 grundskolor samlar in elevernas mobiltelefoner i början av varje skoldag. Enkätundersökningen visade också att 7 av 10 rektorer i grundskolan upplever att studieron på skolan hade ökat sedan man beslutat att samla in elevernas mobiltelefoner.¹⁸

Majoriteten av de skolor som ingått i denna tillsyn, som är avgränsad till grundskolans årskurs 7–9, samlar in elevernas mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid skoldagens början. Dessa skolor, och de skolor som har skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av digitala enheter, har en lägre förekomst av otillåten användning av mobiltelefoner och annan digital kommunikationsutrustning än andra skolor.

Vanligast med otillåten användning på digitala enheter som skolan försett eleverna med

Av Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin framgår att det i genomsnitt finns en dator eller surfplatta per elev i de flesta skolformer.¹⁹ Våren 2025 publicerade Skolverket en rapport om attityder till skolan och av rapporten framgår att 7 av 10 elever på högstadiet använder datorer eller surfplattor dagligen i skolan.²⁰

I juni 2024 fick Skolverket i uppdrag av regeringen att bland annat undersöka användningen av digitala enheter i skolan. Under våren 2025 publicerades en delredovisning i vilken en kunskapssammanställning om elevernas användning av digitala enheter ingår. Av denna framgår att på 9

¹⁷ Dnr. U2024/02039. [Uppdrag att utreda en reglering om elektronisk kommunikationsutrustning i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet - Regeringen.se](#)

¹⁸ Ds 2025:9, *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet*.

¹⁹ Skolverket (2022): *Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021*.

²⁰ Skolverket (2025): *Attityder till skolan 2024 – Delrapport 2: Studiero, elevinflytande och lärverktyg*.

av 10 högstadier får eleverna använda skolans datorer eller surfplattor till annat än skolarbete under rasterna.²¹

Under de lektioner som Skolinspektionen observerat var det vanligare med otillåten användning av datorer eller surfplattor än med otillåten mobilanvändning. Det kan antagligen till stor del förklaras med att många av skolorna samlar in elevernas mobiltelefoner. Insamlingen sker antingen vid skoldagens början eller i början av lektionerna. Att samla in elevernas mobiltelefoner förhindrar dock inte att elever använder andra digitala verktyg på ett otillåtet sätt.

Skolornas digitala enheter saknar ofta begränsningar

Skolinspektionen har endast sett enstaka exempel på att skolor har system för att begränsa elevernas användning av de digitala enheter som skolan tillhandahåller eller för att begränsa elevers tillgång till olika internetsidor.²²

I en kunskapssammanställning om användning av digitala enheter från Skolverket redovisas resultaten från en enkätundersökning. I den uppger 6 av 10 lärare som undervisar på högstadiet att det finns begränsningar av elevernas användande av skolans digitala enheter. Många av respondenterna har dock i fritext angett att de har stora utmaningar med att dessa system inte räcker, trots att de möjliggör vissa begränsningar. Flera beskrev att de lyft detta till huvudmannen men inte fått gehör.²³

Den vanligaste formen av otillåten användning i denna tillsyn är elevernas otillåtna spelande. Av Skolverkets kunskapssammanställning framgår också att i ICILS 2023²⁴ uppgav lite mer än en tredjedel av rektorerna i Sverige att de inte hade några riktlinjer kring elevernas användning av skolenhetens enheter för spelande av icke-skolrelaterade spel.²⁵ Av ICILS framgår också att de svenska eleverna använder digitala enheter dagligen i skolan i större utsträckning än i de flesta andra länder. Detta gäller användning till både skolarbete och annat. Av 31 deltagande länder är det endast eleverna i Danmark som har högre daglig användning i skolan än de svenska eleverna.²⁶

Skolinspektionen anser att det är allvarligt att elever under lektionstid använder digitala enheter som skolan försett dem med till aktiviteter som inte är enligt lärarens instruktion. Rektorerna och huvudmän behöver ge lärarna förutsättningar att se till att så inte sker.

²¹ Skolverket (2025): *Kunskapssammanställning om användning av digitala enheter i skolan och på fritidshemmet*.

²² Information om sådana system har inte samlats in systematiskt.

²³ Skolverket (2025): *Kunskapssammanställning om användning av digitala enheter i skolan och på fritidshemmet*.

²⁴ ICILS är en internationell studie om digital kompetens hos elever i årskurs 8.

²⁵ Skolverket (2025): *Kunskapssammanställning om användning av digitala enheter i skolan och på fritidshemmet*.

²⁶ International Association for the Evaluation of Educational Achievement. Results from ICILS 2023 (Revised) (2023): *An International Perspective on Digital Literacy*.

Ökad risk för otillåten användning vid eget arbete och under lektioner där digitala enheter används

Vid lektionsobservationerna förekommer mer otillåten användning av digitala enheter under lektioner där läraren är passiv och eleverna aktiva. Allra vanligast är otillåten användning när eleverna ägnar sig åt eget arbete. Vid observationerna har Skolinspektionen också sett att det är betydligt vanligare med otillåten användning av digitala enheter under lektioner där läraren gett instruktioner om att sådana ska användas i undervisningen. Lektionsaktiviteter som går ut på att eleverna enskilt arbetar med något på en dator eller surfplatta utgör störst risk för otillåten användning.

De lektionsobservationer som genomförts inom ramen för denna tematiska tillsyn visar att risken för otillåten användning behöver beaktas vid planering av undervisningen.

Referenser

Departementsserien (2021:13). *Nationell plan för trygghet och studiero.*

Departementsserien (2025:9). *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet.*

International Association for the Evaluation of Educational Achievement. Results from ICILS 2023 (Revised) (2023): *An International Perspective on Digital Literacy.*

OECD (2024): *PISA in Focus. Managing screen time: how to protect and equip students against distraction.*

Regeringens proposition (2021/22:160). *Skolans arbete med trygghet och studiero.*

Skolverket (2022). *Skolverkets uppföljning av digitaliseringsstrategin 2021. Rapport 2022:4.*

Skolverket (2025): *Kunskapssammanställning om användning av digitala enheter i skolan och på fritidshemmet.*

Skolverket (2025). *Attityder till skolan 2024 – Delrapport 2: Studiero, elevinflytande och lärverktyg. Rapport 2025:6.*

Utbildningsdepartementet (Dnr. U2024/01728). *Uppdrag att undersöka användning av digitala enheter i skolan och fritidshemmet.*

Utbildningsdepartementet (Dnr. U2024/02039). *Uppdrag att utreda en reglering om elektronisk kommunikationsutrustning i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet.*

Skollag (2010:800).

Bilagor

Bilaga 1 Granskade verksamheter

Skola	Huvudman
Adolfsbergsskolan 7–9	Örebro kommun
Alléskolan	Skurups kommun
Apelskolan	Falkenbergs kommun
Björkskolan	Skolföreningen Växa
Björnaskolan	Örnsköldsviks kommun
Brunnsängsskolan	Södertälje kommun
Dalaskolan Södra	Bromölla kommun
Djupedalskolan 7–9	Härryda Kommun
Engelska Skolan Novia	Engelska Skolor och Förskolor i Sverige AB
Ersängsskolan 7–9	Umeå kommun
Floraskolan	Skellefteå kommun
Fredkullaskolan Waldorfskola	Föreningen för waldorfpedagogik i Kungälv
Fredriksdalskolan	Lidköpings kommun
Fristadsskolan 7–9	Borås kommun
Fröviskolan 7–9	Lindesbergs kommun
Glömstaskolan	Huddinge kommun
Hammarskolan CD	Vännäs kommun
Högakustensskolan	Kramfors kommun
I Ur och Skur sk. Skattkammarön	I Ur och Skur sk. Skattkammarön ek. för.
Johannesskolan	Malmö kommun
Killebäcksskolan	Lunds kommun
Klockarbergsskolan	Skinnskattebergs kommun
Korsavadsskolan 1	Simrishamns kommun
Kristinebergsskolan F–9	Oskarshamns kommun
Kroksbäcksskolan	Malmö kommun
Kunskapsskolan Saltsjöbaden	Kunskapsskolan i Sverige Aktiebolag
Kvarnbergsskolan	Värmdö kommun
Kvibergsskolan F–9	Göteborgs kommun
Landvetterskolan 7–9 DEF	Härryda kommun
Lekstorpsskolan B	Lerums kommun
Linghemsskolan	Linköpings kommun
Malmö Montessoriskola	Hemgårdar i Malmö, föreningen
Maria Elementarskola	Märta Fransons stiftelse
Maria Parksskolan	Helsingborgs kommun
Maserskolan	Borlänge kommun
Montessori Mondial Malmö	MontessoriGrundskolan Maria AB
Nygårdsskolan F–9	Göteborgs kommun

Skola	Huvudman
Olaus Petriskolan 7–9	Örebro kommun
Petrus Magni skola	Vadstena kommun
Rosenlundsskolan 7–9	Jönköpings kommun
Rudenschöldskolan	Lidköpings kommun
Råneskolan 7–9	Luleå kommun
Scheeleskolan	Köpings kommun
Smedbyskolan	Kalmar kommun
Stadsparksskolan	Partille kommun
Stora Vallaskolan	Degerfors kommun
Strandskolan	Älvdalens kommun
Svaneskolan	Lunds kommun
Sörgårdsskolan	Mölnåls kommun
Tallbackaskolan	Solna kommun
Tellusskolan Thea Linköping	Tellusskolan II AB
Trollehöjdskolan	Mullsjö kommun
Tuna skola	Uppsala kommun
Viksjöskolan	Järfälla kommun
Vittra Landborgen	Vittraskolorna AB
Västra Stenhagenskolan	Uppsala kommun
Änge skola 7–9	Krokoms kommun
Örnässkolan 7–9	Luleå kommun
Östbergsskolan	Östersunds kommun
Östratornskolan	Lunds kommun

Bilaga 2 Antal observerade lektioner per ämne och antal lektioner per ämne där otillåten användning förekommer

Ämne/ämnen	Antal observerade lektioner	Antal lektioner med otillåten användning
Matematik	48	14
Svenska/svenska som andraspråk	36	10
Samhällsorienterande ämnen (historia, geografi, religionskunskap eller samhällskunskap)	36	11
Engelska	30	16
Naturorienterande ämnen (biologi, kemi eller fysik)	28	8
Bild	10	5
Moderna språk	8	1
Teknik	7	3
Musik	7	2
Slöjd	3	1
Idrott och hälsa	3	1
Hem- och konsumentkunskap	2	0
Klasstid*	1	0
Period/tema	1	0
Arbetspass/valfritt ämne	1	0
Totalt	221	72

* Klasstid är inte ett undervisningsämne.

Av sammanställningen framgår att elever har använt mobiltelefoner eller annan digital kommunikationsutrustning på ett sätt som avviker från lärarens instruktioner under 72 av 221 lektioner. Vilket är ungefär en tredjedel av de observerade lektionerna.